

KONTRA FERENC

Krokodilos álom

Leon és Mike úgy nőtt fel a gyermekórházban, mint két testvér. Nem a kórteremben helyezték el őket, hanem külön szobát kaptak a tetőtérben. Nem voltak ezek igazi szobák, csupán gipszfallal elválasztott aprócska helyiségek, és a természetes fényt is úgy oldották meg, hogy tetőablakokat építettek a mennyezetbe.

Két kis szobát alakítottak ki, a szemköztiben az ápolónő lakott. Kicsit az anyjuk is volt, no meg szemmel tartotta a fiúkat, vett nekik újat, ha kinőtték a kabátjukat, és arra is gondja volt, hogy mindig tiszta ingben járjanak. A fiúk, ahogy nőttek, maguk vitték fel a mosott ruhát az alagsorból. A tetőtérhez egy széles erkély is tartozott, ami csak az övék volt, mert annyira távol esett az épület többi részétől, hogy mások nem is tartottak rá igényt. Kitettek egy kis fémvázast kávézóasztalt és műanyag székeket is.

Ahogy nőttek, az impulzivitásuk sem volt már kórosan ingadozó, bárhova el tudtak menni egyedül. Lassan be is lakták kis birodalmukat. Függennyel választották ketté a szobát, és saját belső területet a maguk ízlése szerint rendezték át.

Az ápolónő, akit időközben orvosasszisztensi életpályamodellbe minősítettek fel, eljárt a szülői értekezletekre mint hivatalból kirendelt gondnok. A fiúkat árvának nyilvánították, szociális segílyt kaptak, és az iskolában is csak annyit tudtak róluk, hogy intézeti gyerekek, hiperaktívak, ennél többre az osztálytársaik sem voltak kíváncsiak.

Leon csendes volt, szorgalmas és nagyon sérülékeny, fizikailag is: hetedik háromszor tört el a karja, és kétszer gipszelték be a térdét, jóformán nem is járt tornaórákra. Nála egyértelműek voltak a sugárfertőzés következményei. Az ADHD-s tünetei viszont fokozatosan háttérbe szorultak.

Mike mindenben az ellentéte volt, élénk és ravasz; túlmozgását a maga javára fordította, a foci pályán olyan könnyedén cselezett, mint egy táncos. Az iskolabajnokságokon ő rúgta a legtöbb gólt, ezzel váltotta ki a bizonyítványát is, különben biztosan évet ismételt. Az órákon néha kihagyott a memóriája, de a tanárok ráhagyták, végül is nem szemtelenkedett, és nem bántott senkit.

A gyermekórházon belül nemigen barátkoztak mással. Megvolt a saját világuk, a saját tervük, amibe nem engedtek kívülállóknak bepillantást. Személyiségüket is egymást csiszolva, a maguk törvénye szerint alakították ki. Hozzászórtak, hogy az orvosok sűrűn cserélődtek, de a bentlakók ritkán. Ha kellett, bárkit megtévesztettek illedelmes, koravén viselkedésükkel, legbelül mégis sebzett gyerekek maradtak. Leon lett a szemüveges stréber, aki alig jár ki a napfényre. A tudós, az orvos, aki a leleteket tanulmányozza az íróasztalánál. A varázsló, aki biztosítja a hátteret Mike csínytevéséhez, falaz neki, elviszi a balhét, ha eltűnik egy időre, és megírja a házi feladatait. Mike ezért cserébe megvédte, ha bántani akarták, mert képtelen volt visszaütni, ezért gyávának tartották. Az ágyával szemben a falra északi tájakat, fjordokat ragasztott a padlótól a mennyezetig.

Mikében egy kalóz lelke veszett el, csupán egy fekete vitorlás hajó képe lógott a falán. Ő volt az igazságosztó, a muskétás, a gladiátor, azokból a hősből rakta össze magát, akiket a filmekben látott. Vezette a felderítést a

padláson, átnézték a régi dobozokat, tanulmányozták a használaton kívüli műszereket, elképzelték, mit mire használhattak, különféle fogókat, furcsa olókat próbáltak ki. A kartotékokat böngészték, aztán röntgenfelvételeket is. Leon mondta mindig az esti mesét arról, akiről éppen a legtöbbet tudott meg, közben kitalálta hozzá az egész életét, olyan fordulatokkal, amik a valóságban nem történhettek meg. Olyan lények is szerepeltek a meséiben, melyek csak a fantáziájában léteztek, és persze a végén mindenki megmenekült és felépült a legsúlyosabb műtétek után is – de ez már ritkán jutott el Mike tudatáig, mert a sok diagnosztikai szakkifejezéstől rendre elszenderült.

A felolvasások kissé rituálisak és álszentek voltak, mivel mindketten tudták, hogy Mike diszlexiás, még a szótagolás se ment neki, mindez toxikózis okozta hiperaktivitással párosult. Leon ezt is a kórlapon olvasta, és kihasználta Mike naivitását, aki bízott benne, és mindent elhitt neki. Leon nem volt gonosz, és nem élt vissza a bizalmával, csupán próbálgatta a saját erejét, hogyan tud hatni másokra. Közben egyedül maradt a saját titokfejtő módszereivel, a sok-sok esettel, aminek felderítette az okát. Tudta, hogy ezekben a dobozokban azoknak a leleteit őrizték, akiket sugárzás ért a bombázások során. Olyan megszállottan kutatta az eseteket, nézte át mindenkinek a papírjait, mintha keresne valakit, mint aki a végére akar járni egy baljós esetnek.

Amikor befejezték a hetedik osztályt, Mikének végképp elege lett a betegek monoton történeteiből. Leon sem a padlás poros kartonjait nézegette már, hanem naphosszat a számítógép előtt ült, nyelveket tanult. A szobájukba egyre több polcot raktak, és külön laptopot is kaptak.

– Olyan vagy, mint aki egy mesében él, és sosem tudja meg, mi lesz a vége.

Leon pedig csak bólogatott, mint aki belátta, hogy változtatniuk kell: kimerészkedni a ketrecükből, hiszen komoly kihívások várnak rájuk, ha életben akarnak maradni, és ebben Mikének nagyobb volt a tapasztalata.

Elhatározták, hogy először felderítik az épület más részeit is. Leon hagyta magát, hogy olyan terepre vigyék, ahol nem érzi magát biztonságban, de edzenie kell, hogy feltalálja magát váratlan helyzetekben is. Éjszakánként ismeretlen raktárakat néztek át zseblámpával, különleges üvegcséket vettek magukhoz, melyekben rég nem használt orvosságok kristályosodtak borostyánkővé. Felfedeztek egy titkos lépcsőt, és azon töprengtek, miért kellett ez a menekülési útvonal vagy vészkijárat, amit már mindenki elfelejtett. Kik menekültek innen és hova?

A pincébe vezetett, ahol a mosókonyha volt, átcikázott előttük egy egér, zölden világított a szeme; itt is átfésültek mindent, mint valami bűnügyi helyszínelők. Fényes nappal mindez korántsem lett volna ennyire izgalmas.

– Mi az ördög ez? Minek ekkora vasrács egy lefolyó tetejére? Biztosan elrejtettek alá valamit – kerülgette a titokzatos helyet Mike.

– Persze, majd éppen te fogod megtalálni a város zsványainak összerabolt zsákmányát egy titkos ládában. Odalenn csak patkányok lehetnek.

– Akkor nincs mitől félnünk – mondta az ápolónő hangját utánozva Mike.

Egy lapátot használt feszítővasnak, az élet a résbe nyomta, és emelni kezdte a rács szélét.

– Úgy berozsdásodott, hogy képtelenség kimozdítani. De látod, olyan, mint egy vasajtó, egy csapóajtó... Ezek itt sarokvasak.

– Rendben van, akkor segíték. Majd tartom a nyelét, te pedig a csavarhúzóval feszítsd tovább a szemközti sarkát – erőlködött Leon.

Arra számítottak, hogy tiszta erőből kell majd nekifeszülniük, akkor felnyílik a csapóajtó. De korántsem volt annyira nehéz, mint ahogy gondolták. Ahogy felcsapódott, egy szabályos, sötét négyszög tátongott a helyén. Leon visszahőkölt. Mintha mindezt már átélte volna egyszer. Ugyanolyan tehetetlenül

nézte, mint akkor. Teli torokból ordított, és maga sem értette, hogy miért. Hatalmas csobbanást hallott, az ő kezében volt a lámpa, bevilágított az aknába. Mintha valamilyen élőlényt látott volna elsiklani a sötéten örvénylő vízben. Hirtelen felcsapódott valami alaktalan feketeség, mintha egy fenevad lenne, ami iszaposan sikamlós, alattomos, és hörögve megragadja a lábát.

– Nekem életben kell maradnom – hallotta valahonnan, de maga sem tudta már, hogy ez a saját hangja volt-e.

Itt elsötétült minden. Kihagyott az emlékezete. Fájdalmat érzett a fejében, a gyomrában. Mint aki farkaséhes. Nem tudta, hogyan került egyik helyről a másikra, és mennyi idő telt el közben.

A fiatal orvos a félkör alakú szoba kopott bőrfoteljében ült, vele szemben a kanapén Leon feküdt, nehéz volt a feje, és a lelógó kezével sem tudott mit kezdeni, összefonja-e az ujjait a hasán, vagy keresztbe tegye inkább a karjait a mellén.

– Le is engedheted kétoldalt, ha kényelmetlen, van elég hely. Nem a póz számít, hanem hogy ellazulj. Szédülsz még?

– Maga nem is pszichológus. Rosszul tette, hogy ide jött dolgozni.

– A gyermekkorházban vagy. Azt gondoltad, neked sosem lesz szükséged ellátásra?

– Miért kell itt feküdnöm? Van saját szobám.

– Mert addig innen nem engedlek el, amíg el nem meséled azt az álmod.

– Miféle álmod?

– Amiből mindennap felriadsz, mindig ugyanabban az órában, hajnalban, üvöltve.

– Mike mondta?

– Az ápolónő is hallotta, és senkinek nem jutott az eszébe, hogy ennek a végére járjon. Pedig fontos lenne, ha elmesélnéd. A te érdekedben.

Ez a szél most, ami beszökött a nyitott ablakon, és átsuhant a szobán, azokat a hajnalokat idézte, amikor az ápolónő a furcsa hangok hallatán a farkasok óráján megjelent az ajtóban hálóingben, és felkapcsolta a villanyt, hogy jobban szemügyre vegye a fiút, aki nyitott szemmel álmodott, és ez a rémálom nem engedte felébredni, csak sokkal később, mire a nap első sugarai bevágtak a tetőablakon, éles karcokat hagyva a falon.

– Nem tudom elmesélni – Leon a két tenyerét a szeméhez nyomta.

– Miért?

– Mert nappal van.

– Akkor tartsd a tenyered a szemeden. Valamiért különleges lehet, ha megjegyezted, mert leginkább elfelejtjük az álmainkat. De van, amire sokáig emlékezünk. Ha figyelsz rám, akkor talán sikerül felidézniük együtt, ebben akarok segíteni, hátha olyan részletesen megjelenik előtted újra, hogy nem is gondolnád. Mintha egy filmben lennél. Gondolj arra a jelenetre, amit először láttál. Hol voltál?

Bármennyire nehezebbre esett, Leon mégis belekezdett:

– Nem egyedül voltam.

– Jól van, azért meséld el, mert minden, ami történik velünk, valamilyen környezetben játszódik, ismerős vagy ismeretlen helyen. Hogyan kezdődött?

– Úgy kezdődött, hogy elindultunk hárman a folyó felé, egy kitesett ösvényen a nádas mentén, már láttuk a túlsó partot, aztán leereszkedtünk a fövényre, bokáig belesüppedtünk, ahogy befelé gázoltunk. Anyám egy-egy körtét adott nekünk, miközben ettük, a folyót néztük, elsiklott előttünk egy motorcsónak, piros szalagot húzott maga után. A folyó hullámokat vetett, és felcsapott ránk, elveszítettük az egyensúlyunkat. Süllyedtünk hirtelen az iszapban. Az öcsém ekkor észrevette, hogy úszik valami a zavaros, felkavart vízben. Nézzétek, úszik felénk. Egy krokodil siklott a fövényre. Nincs semmi baj! Anyám egy műanyag vöd-

röt tartott a kezében, még maradt benne néhány körte. Amikor a krokodil kitért a száját, hajította neki. A krokodil elkapta a levegőben, és visszacsobbant a vízbe, aztán anyám dobta a következő körtét, amikor újra kiemelkedett, és azt is elkapta, csattanást hallottam, akkor már csupa sár lettem, a szemembe ment, és már nem láttam semmit. Az égvilágon semmit. Csak ordítottam a sötétben.

– A krokodiltól féltél?

A két öklét belenyomta a szemgödreibe, és egyre gyorsabban ingatta a fejét jobbra-balra, mint aki nemet mond. Hánykódott a kanapén, mintha csónak lenne. Az egész testére áterjedt ez a nemet mondás, a tiltakozás, a tagadás, a tehetetlen düh. Ahogy fetrengett a kanapén, a fiatal orvos attól félt, hogy leveti magát a padlóra, odaugrott, hogy lefogja a két vállát.

– El kell őket engedned!

Lassan oldódott a görcs, a kézfeje ernyedten koppant a padlón, ökléből szétnyíltak az ujjai. Mély levegőt vett, kinyitotta a szemét. Oldalra pillantott. A fiatal orvos álldogált mellette, egy összehajtogatott, véres gézt tartott a kezében.

– Megharaptad a nyelved, és ezzel töröltem meg az arcodat.

– Mennyit aludtam?

– Talán kétórányit.

– Mike elmondta?

– Eddigi orvosi praxisomban azt tapasztaltam, hogy aki nem természetes álomból ébred, az a legőszintébb kérdésért teszi fel, éppen azt, ami utoljára foglalkoztatta. Tehát aggódsz azért, amit Mikétől megtudhattam. Azt mondta, hogy mindig rosszat álmodsz, ezért lettem kíváncsi az álomra. Az emberek visszatérő álmukból szoktak üvöltve felriadni.

– Azt is elmondta, mi történt a pincében?

– Csak annyit, hogy rácsaptad a szennyvízcsatorna vasfedelét. Vagy véletlenül csúszott a csatornába, vagy belelökted. Reggel találtuk meg. Nagyon megfázott, szerencsére nagyobb baj nem történt.

– Mást nem mondott?

– De igen, azt, hogy teljesen elment az eszed, mert azt mondtad neki, hogy ő egy krokodil, és ott kell maradnia lent, a vízben. Jobb lesz, ha neki is elmeséled, miért mondtad ezt. Meg fogja érteni.

– Bolondnak tart.

– Neked magadnak kellene elfogadni, feldolgozni a veszteséget. Ha már eddig eljutottál, hogy öntudatlanul is belegyömöszölted minden fájdalmadat egy álomba, akkor ezt hagyd is ott, ahol van, egy dobozban az emlékeid között. Tekintsd egy mesének, amit másoknak is elmesélhetsz, mert mindannyiunknak lehetnek rossz álmai, tragikus emlékei és veszteségei. A lényeg az, hogy mese maradjon. Mert ha ezt az álmot elkezdjük kicsomagolni, olyasmik tárulnak a szemünk elé, amit nem kellene látnunk. Bármilyen szörnyű a gondolata is annak, hogy édesanyádat és az ikertestvéredet felfalta egy krokodil, ezt a történetet mégiscsak egy gyerek fantáziája szülte, mert elviselhetőbb, mint maga a valóság. Az orvostudomány nem hisz a véletlenekben. Én mégis ki merem mondani, hogy egyedülálló, sőt megmagyarázhatatlannak tartom, hogy életben maradtál. És meg akarlak nyugtatni, ha a helyedben lennék, az én életemet is végigkísérné az a tény, hogy születésemkor elveszítettem az anyámat és az ikertestvéretem.

Leon mintha hirtelen magához tért volna, tisztán és érthetően csak annyit mondott, hogy olyan érzése támadt, mintha az álom valóságba fordult volna egy pillanat alatt, és nem tudott abban a pillanatban értelmesen cselekedni, egyszerűen elsötétült körülötte minden, nem a krokodiltól félt, hanem attól, hogy az elméje borul sötétségbe.

Az orvos csak bólogatott, látta, hogy Leon valamiért bizalmatlan vele szemben, aztán mégis folytatta:

– Előttem is rejtély, tudat alatt hogyan teremteted meg magadnak ezt a mezevilágot, ami igazából megvédett attól, hogy maradandóbb mentális torzulásod legyen. Eltelt tizenhat év, az nagyon sok idő. Már nincs szükséged többé a krokodilos álomra. Ezért javaslom, hogy ne csomagoljuk ki ezt a dobozt, mert akkor kénytelen lennék felírni egy gyógyszert, amit talán életed végéig szedned kellene, és a hatásuk nagyon is kétséges lenne. A gyógyszereket nem egyedi esetekre fejlesztették ki. Minden történetre mást kellene szedni. A te eseted atipikus, nem ismerjük igazából. Most olvastam egy amerikai tanulmányban, hogy az egérkísérletek szerint hamarosan törölhetőek lesznek a fájó emlékek. Ha a kamaszkort megúszod néhány ilyen rohammal, akkor még nagyon is jól jártál. Felírok mégis egy gyógyszert, egyetlenegy, naponta vedd be. Tudom, utána fogsz nézni, hogy micsoda, nem baj. Aki ennyi orvosi könyvet tanulmányozott, annak tudnia kell: még növekedésben vagy, és egyáltalán nem mindegy, hogy a fejedben hogyan telik el ez a néhány év. Kivételes képességeid vannak, rajtad múlik, hogyan bánsz velük. Vigyázz a gondolataidban elhangzó szavakra!

– És Mike? Ezután hogyan bízna meg bennem?

– Mike nem ilyen traumás eset, nagyobb pofonokat is kapott már. Kérj tőle bocsánatot, hogy rácsaptad a pincében a vasajtót, neki sem volt mindegy. Aztán nevessetek ezen együtt, a ti korotokban ez lenne a természetes. Nem változhatsz meg egyik napról a másikra, ezt Mike is tudja, nem lehet folyton görcsben élni. Az a legjobb jel, hogy megkérdezted: vele mi lesz. Mihelyt törődsz a másikkal, magadon is segítesz. Mondj igazat, magad miatt, mert felnőttkorodban is kísérteni fog, ha most valami fontosat nem mondasz el. Most itt a lehetőség, hogy ezt a dolgot számodra megnyugtató módon rendezd.

Leon közben a fejét fogta.

– Még maga sem ért mindent, doktor úr.

Görnyedten elindult, hogy kipróbálja, elmúlt-e már a szédülése, látja-e még azt a homályos foltot, ami folyton ott lebegett a szeme előtt. Ott sötétlett mindennek a közepén, amire csak nézett. Nem volt ereje tovább beszélni. Talán még korainak is tartotta. Kereste ugyan a megfelelő szavakat, de nehezebbre esett megfogalmazni azt az egyetlen kérdést, mintha kavicsot görgetett volna a nyelve alatt. Fájt a nyelve a harapástól. Megint megtörölte a száját, csupa vér volt.

– Van egyáltalán valami magyarázat arra, ami most velem történt?

– Megbeszélhetjük, elemezhetjük, akkor könnyebb lesz, de konkrét magyarázattal, megfejtéssel nem szolgálhatok, mert ez nem egy matematikai képlet.

A félkör alakú szobában, mintha dermedt réműletükből ocsúdtak volna a tárgyak, élesedett a kép, mozdultak a fák lombjai, aztán kintről mozgás hallatszott, a szökőkút csobogása, a nyikorgó biciklilánc; felhallatszott a parkból a zsvaj, a mesterséges tó körül egy kutyát futtattak a gyerekek. Kölyök volt még ő is, futott egy piros szalag után, amit előtte lobogtattak.

– Nézd, Mike is ott van.

Homlokán egy dudorral, amire sebtapaszt ragasztott az ápolónő. Mezben, kopott tornacipőben rohant a többiek után. A tó vizében visszatükröződött a piros szalag hullámozó csíkja.

– Hozzátok még ilyen játék illik.

Ekkor lépett be az ápolónő. A fiatal orvos megkérdezte, hogy maradt-e valami maradék a konyhán, ez a fiú biztosan nagyon éhes lehet.

Az ápolónő végigmérte, és mondta is mindjárt a saját diagnózisát:

– Leon, az isten szerelmére, hányszor mondjam, hogy húzd ki a hátad! Úgy vonszolod itt magad, mint az öregemberek! Olyan hirtelen megnyúlt, és olyan mufurc lett, nem gondolja, doktor úr?

– Már semmi baja.